МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 5

Матеріали
Звітної науково-практичної конференції науковців МАУП
“Соціальна практика та теоретико-методологічні
засади модернізації України
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”
м. Київ, МАУП, 30 листопада 2017 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 12 від 25.10.17)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор).

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 5: Матеріали звітн. наук.-практ. конф. "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)", 30 листопада 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 352 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези доповідей учасників науково-практичних форумів МАУП, що відбувались у контексті загальноакадемічної Науково-практичної конференції "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)" з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017

Вус В. І.
Особливості аксіогенезу підлітків при поєднанні релігійної освіти із всебічним розвитком їх особистості *147*

Shamne A. V.
Subjective welfare as a component of the mental health of modern youth of Ukraine *149*

Богдан О. Ю.
Психологічні чинники готовності старшокласників до вибору майбутньої професійної діяльності *150*

Кравченко І. М.
Особливості впливу сім'ї на становлення особистості підлітків *152*

Каляміна В. К.
Особливості міжособистісних відносин молодших школярів із синдромом дефіциту уваги та гіперактивності *155*

Лещенко О. С.
Психологічні особливості агресивної поведінки жінок із співзалежністю *157*

Панасюк В. С.
Удосконалення стилю керівництва в комерційній організації на прикладі ПП "Алмавеко, фуд" *159*

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ІМ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "Україна – незалежна, демократична, соціальна, правова держава: реалії сьогодення та перспективи"

Іваненко О. В.
Інформаційна ентропія та ентропійна інформація у галузі права: деякі загальнотеоретичні питання *161*

Заросило В. О.
Окремі аспекти запобігання і протидії корупції у Великобританії *164*

Кислий А. М., Денисенко М. М.
Становлення системи нормативного регулювання негласних слідчих (розшукових) дій *167*

Бортник В. А.
Сучасні муніципальні концепції *171*

Ковальчук А. Ю.
Конституція України — як правова основа протидії корупції *174*

Веклич В. О.
Корупція як деструктивний чинник стосовно прав людини: потреба щодо інформування громадськості й реалізації відповідної політики *177*

Стасюк С. В.
Оновлені моделі податкових правових відносин в Україні *180*

Курчина Т. О., Чорна М. Ф., Твердохліб А. І.
Феномен правової культури: сучасне прочитання *183*

В. А. БОРТНИК
канд. юрид. наук, доц.., ННІП МАУП

СУЧАСНІ МУНІЦИПАЛЬНІ КОНЦЕПЦІЇ

Питання створення в Україні системи місцевого самоврядування виникло в перші роки її незалежності, що було зумовлене формуванням правової держави та громадянського суспільства.

Початок наукового розроблення положень щодо місцевого самоврядування було обумовлено прийняттям президією нан україни у 1994 році постанови "про концепцію регіональної політики України" [5, 82].

Основними нормативно-правовими актами, в яких закріплені положення про місцеве самоврядування є:

1. Конституція України.
2. Європейська хартія місцевого самоврядування.
3. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Згідно стю 7 Конституції України в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Також Конституція України містить розділ XI "Місцеве самоврядування" [1].

Наступним нормативно правовим актом, який регулює місцеве самоврядування є Європейська Хартія міського самоврядування, в преамбулі якої зазначено, що органи місцевого самоврядування є однією з головних підвалин будь-якого демократичного режиму [2]. Європейська Хартія місцевого самоврядування ратифікована Законом України "Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування" [3].

Також в Україні діє спеціальний закон — Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні", який відповідно до Конституції України визначає систему та гарантії місцевого самоврядування в Україні, засади організації та діяльності, правового статусу і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, про що зазначено в преамбулі і відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування, про що зазначено в преамбулі даного закону [4].

В сучасній правовій доктрині існує декілька концепцій щодо визначення місцевого самоврядування. Наріжним каменем поділу зазначених концепцій є питання природи місцевого самоврядування, тобто, чи є місцеве самоврядування. природним правом територіальної громади або воно є наданим державою громади, волею держави.

Класичною теорією місцевого самоврядування є "державницька" теорія. Засновниками цієї концепції є німецькі вчені Л. Штейн та Р. Гнейст, які зазначали, що місцеве самоврядування — це самостійне виконання відмінних від держави місцевих прав, а здійснення муніципальними утвореннями завдань державного управління. Згідно даної концепції місцеве самоврядування — це одна з форм організації місцевого державного управління. Визначення місцевого самоврядування базується саме на концепції Л. Штейн та Р. Гнейста [5, 83].

Згідно ч. 1 ст. 3 Європейської Хартії місцевого самоврядування означає право і спроможність органів місцевого самоврядування в межах закону здійснювати регулювання та управління суттєвою часткою публічних справ, під власну відповідальність, в інтересах місцевого населення [2].

Вихідним для представників "державницької" теорії місцевого самоврядування є сприйняття місцевого самоврядування як делегування владних повноважень від держави на місцевий рівень.

Вказана концепція знайшла свій подальший розвиток у працях радянських вчених М. І. Лазаревського, О. Д. Градовського, В. Ю. Безобразова. На їхню думку, повноваження органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади за своєю юридичною природою не мають принципової відмінності, тому що визначаються правовими приписами, встановленими державою. Відмінність елементів механізму держави та місцевого самоврядування полягає в їх суб'єкті, так як державно-владні функції у сфері місцевого самоврядування виконують недержавні за своїм походженням органи.

В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш виокремлюють такі прояви державницької організації публічної влади на місцях в Україні:

1. Територія місцевої громади є державною територією, а місцеві жителі є громадянами держави.
2. Місцеві справи вирішуються самостійно, але в руслі єдиної державної політики.
3. Встановлення компетенції органів місцевого самоврядування є прерогативою держави тощо.

На думку Ю. Панейка місцеве самоврядування є децентралізованою державною владою, яка ієрархічно не підпорядковується державним органам і самостійні в межах закону і правового порядку.

Деякі вчені-державники вважають, що не повинно існувати підпорядкування органів місцевого самоврядування органам державної влади. Незважаючи на деякі розбіжності, усі прихильники цієї теорії розглядають місцеве самоврядування як демократичну систему державного управління на місцях.

Другою основною теорією місцевого самоврядування є громадівська теорія. Представники цієї концепції стверджують, що держава лише визнає право на місцеве самоврядування, а не делегує цього.

Перші погляди в рамках громадівської концепції з'явилися у XIX ст. Найповніше та найґрунтовніше трактування цієї концепції надано А. Арсеном у 1871 році. Він визначав, що громада має право на самостійне та незалежне від центральної влади функціонування по самій своїй природі, причорму держава не створює громаду, а лише визнає її. Відомими представниками цієї концепції були також Х. Зачарія, Н. Ю. Гербер та інші.

Ознаки громадівської теорії:

1. Справи громади є відмінними від справ держави.
2. Громада володіє спеціальним комплексом прав, які роблять неможливим втручання держави у її справи.
3. Посадові особи місцевого самоврядування не є представниками держави і представляюсь громаду.

В. В. Кравченко та М. В. Пітник зазначають, що визначення місцевого самоврядування, яке надається у ст. 140 Конституції України базується на громадівській теорії та надає право самостійно вирішувати питання місцевого значення тільки територіальним громадам [5, 83–84].

Згідно ч. 1 ст. 140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади — жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1].

На сьогоднішній день в Україні функціонують такі засади громадівської теорії:

1. Органи місцевого самоврядування самостійно реалізують надані їм повноваження і органи державної виконавчої влади не мають права втручатися в законну діяльність органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
2. Матеріально-фінансову основу місцевого самоврядування складає комунальна власність і місцевий бюджет.
3. Територіальні громади можуть мати власну символіку і статут, що відбивають історичні, національно-культурні, соціально-економічні особливості відповідної території.
4. Правові акти органів і посадових осіб місцевого самоврядування, прийняті в межах їхніх повноважень, обов'язкові на території місцевого самоврядування для усіх фізичних і юридичних осіб.

Відповідно до цієї теорії органи місцевого самоврядування при вирішення питань місцевого значення повинні діяти за принципом: дозволено все, що не заборонено законом. В. С. Куйбіда зазначає, що громадівська теорія веде до виникнення "держави у державі", що й прирекло цю концепцію на загибель. На сьогоднішній день у світі не існує жодної держави, де б було відсутнє втручання державної влади у справи муніципальних утворень. Тобто в повному обсязі громадівська теорія не використовується жодною країною.

На сьогоднішній лдень у більшості країн світу, у тому числі і в Україні, для визначення місцевого самоврядування використовується так звана змішана громадівська-державна концепція чи концепція муніципального дуалізму.

М. П. Драгоманов, Б. М. Чичерін та деякі американські вчені — представники змішаної теорії розглядають місцеве самоврядування як правову форму подолання відчуженості особи від держави, невід'ємний атрибут існування правової демократичної держави.

Відповідно до громадівська-державницької теорії органи місцевого самоврядування не залежать від держави тільки в громадських справах, а й у політичній сфері вони розглядаються як державні органи, які виконують її функції та повноваження [5, 84].

Джерела

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254К / 96-ВР (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Європейська Хартія Місцевого Самоврядування від 15.10.1985 // Офіційний Вісник України. 201. — № 24, / № 39, 2013. — Ст. 1418.
3. Закон України "Про Ратифікацію Європейської Хартії Місцевого Самоврядування" від 15.07.1997 р. № 452/97-Вр // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1997. — № 38. — Ст. 249.
4. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21.05.1997 р. № 280/97-Вр (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1997. — № 24. — Ст. 170.
5. Русанова С. Ю. Становлення та розвиток наукових знань про місцеве самоврядування: теоретико-правовий аспект // Юрид. вісник. — № 3 (16). — 2010. — С. 82–86.